

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Fidei Exhibita Invictiss. Imp. Carolo V. Caesari
Avg. in Comicijs Augustæ. Anno M. D. XXX.**

Melanchthon, Philipp

Augsburg, 1535

VD16 C 4710

Qvid Sit Sacrificivm, Et quae sint sacrificij species.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34184

consequi remissionem peccatorum propter opus nostrum ex opere operato, sed fide oportet uinci terrores peccati & mortis, cū erigimus corda cognitione Christi, & sentimus nobis ignosci propter Christum, ac donari merita & iustitiam Christi, Roma. 5. *Roma. 5.* Iustificati ex fide pacem habemus. Hæc tam certa, tam firma sunt, ut aduersus omnes portas inferorū consistere queant. Si quantū opus est, dicendū fuit, iam causa dicta est. Nemo enim sanus illā Pharisaicam & Ethnicam persuasionem de opere operato probare potest. Et tamen hæc persuasio hæret in populo, hæc auxit in infinitum Missarum numerum. Conducuntur enim Missæ ad iram dei placandam, & hoc opere remissionem culpæ & pœnæ consequi uolunt, uolunt impetrare quidquid in omni uita opus est, uolunt etiam mortuos liberare. Hanc Pharisaicam opinionem docuerunt in ecclesia Monachi & Sophistæ.

Quanquam autem causa iam dicta est, tamen quia aduersarij multas scripturas inepte detorquent ad defensionem suorū errorum, pauca ad hunc locū addemus. Multa de sacrificio in confutatione dixerunt, cum nos in confessione nostra consulto id nomen, propter ambiguitatē uitauerimus. Rem exposuimus, quid sacrificiū isti nunc intelligāt, quorum improbamus abusus. Nūc ut male detortas scripturas explicemus, necesse est initio, quid sit sacrificiū exponere. Toto iam decennio infinita pene uolumina ædiderunt aduersarij de sacrificio, neq; quisquā eorum definitio nem sacrificij hæctenus posuit. Tantum arripiūt nomē sacrificij, uel ex scripturis, uel ex Patribus. Postea affingūt sua somnia, quasi uero sacrificium significet, quidquid ipsis libet.

QVID SIT SACRIFICIUM, ET quæ sint sacrificij species.

SOcrates in Phædro Platonis ait, se maxime cupidū esse diuisionum, q; sine his nihil neq; explicari dicendo, neq; intelligi

De Divisione

possit, ac si quem deprehenderit peritum diuidendi, hunc inquit se affectari, eiusque tanquam dei uestigia sequi. Et iubet diuidentem in ipsis articulis membra secare, ne quod membrum mali coqui more quassatum frangat. Sed hæc præcepta aduersarij magnifice contemnunt, ac uere sunt iuxta Platonem κακοὶ μάγιστροι, sacrificij membra corrumpentes, quemadmodum intelligi poterit, cū species sacrificij recensuerimus.

Sacramentum est

Baptismus est

Sanctificatio est

Eucharistia

Theologi recte solent distinguere sacramentum & sacrificium. Sit igitur genus horum, uel ceremonia, uel opus sacrum. Sacramentum est ceremonia, uel opus, in quo deus nobis exhibet hoc quod offert annexa ceremoniæ promissio, ut Baptismus, est opus, non quod nos deo offerimus, sed in quo deus nos baptizat, uidelicet, minister uice dei, & hic offert & exhibet deus remissionem peccatorum &c. iuxta promissionem, Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit. E contra, Sacrificium est ceremonia, uel opus, quod nos deo reddimus, ut eum honore afficiamus. Sunt autem sacrificij species proximæ duæ, nec sunt plures. Quoddam est sacrificium propitiatorium, id est opus satisfactorium pro culpa, et pœna, hoc est reconcilians deum, seu placans iram dei, seu quod meretur alijs remissionem peccatorum. Altera species est sacrificium εὐχαριστικόν, quod non meretur remissionem peccatorum, aut reconciliationem, sed fit a reconciliatis, ut pro accepta remissione peccatorum, & pro alijs beneficijs acceptis, gratias agamus, seu gratiam referamus.

Has duas species sacrificij magnopere oportet & in hac controversia, & in alijs multis disputationibus in conspectu, & ob oculos positas habere, & singulari diligentia cauendum est, ne confundantur. Quod si modus huius libri pateretur, rationes huius diuisionis adderemus. Habet enim satis multa testimonia in Epistola ad Hebræos & alibi. Et omnia sacrificia Leuitica adhuc membra referri, tanquam ad sua domicilia possunt. Dicebantur enim in lege quædam propitiatoria sacrificia propter significationem,

feu similitudinem, non quod mererentur remissionem peccatorum coram Deo. Sed quia merebantur remissionem peccatorum secundum iustitiam legis, ne illi pro quibus fiebant excluderentur ab ista politia. Dicebantur itaque propiciatoria, pro peccato, pro delicto, holocaustum. Illa uero erant *ευχαριστικά* oblatio, libatio, retributiones, primitiæ, decimæ.

Sed reuera unicum tantum in mundo fuit sacrificium propiciatorium, uidelicet mors Christi, ut docet Epistola ad Ebreos, quæ ait. Impossibile est sanguine taurorum & hircorum auferri peccata. Et paulo post de uoluntate Christi. In qua uoluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi semel. Et Esaias interpretatur legem, ut sciamus mortem Christi uere esse satisfactionem pro peccatis nostris, seu expiationem, non ceremonias legis, quare ait. Postquam posuerit animam suam, hostiam pro delictis, uidebit semen Ioggeum &c. Nam uocabulum *δυσ* quo hic usus est, significat hostiam pro delicto, quæ in lege significauit, quod uentura esset hostia quædam satisfactura pro peccatis nostris & reconciliatura deum, ut scirent homines, quod non propter nostras iustitias, sed propter aliena merita, uidelicet Christi, uelit Deus nobis reconciliari. Paulus idem nomen *δυσ* interpretatur peccatum, Roma. 8. De peccato damnauit peccatum, id est, peccatum puniuit de peccato, id est, per hostiam pro peccato. Significantiã uerbi facilius intelligi potest ex moribus gentium quos uidemus ex Patrum sermonibus male intellectis acceptos esse, Latini uocabant, piaculum hostiam, quæ in magnis calamitatibus, ubi insigniter uidebatur Deus irasci offerebatur ad placandam iram Dei, & litauerunt aliquando humanis hostiis, fortassis quia audierant quandam humanam hostiam placaturam esse Deum toti generi humano. Græci alibi, *καθάρματα* alibi *πενήματα* appellauerunt. Intelligunt igitur Esaias & Paulus Christum factum esse hostiam, hoc est, piaculum, ut ipsius meritis, non nostris reconciliaretur Deus. Maneat ergo hoc in causa, quod sola mors.

more Christi

Christi est uere propitiatorium sacrificium. Nam Leuitica illa sacrificia propitiatoria, tantum sic appellabantur ad significandum futurum piaculum. Propterea similitudine quadam erant satisfactioes redimentes iusticiam legis, ne ex politia excluderentur isti qui peccauerant. Debebant autem cessare post reuelatū Euāgelium. Et quia cessare in Euangelij reuelatione debebant, non erant uere propitiatioes, cum Euangelium ideo promissum sit, ut exhibeat propitiationem.

1. petri. 2.

Spirituale s^r

Roma. 12.

Cultus rational

Hebr. 13.

Nunc reliqua sunt sacrificia *εὐχαριστικά*, quæ uocantur sacrificia laudis, prædicatio Euangelij, fides, inuocatio, gratiarū actio, confessio, afflictiones sanctorū, Imo omnia bona opera sanctorū. Hæc sacrificia non sunt satisfactioes pro faciētibus, uel applicabiles pro alijs, quæ mereantur eis ex opere operato remissionem peccatorum, seu reconciliationem. Fiant enim a reconciliatis. Et talia sunt sacrificia noui testamenti, sicut docet Petrus. 1. Petri. 2. Sacerdotium sanctum, ut offeratis hostias spirituales. Opponuntur autem hostiæ spirituales, non tantū pecudibus, sed etiam humanis operibus, ex opere operato oblati, quia spirituale significat motus spiritus sancti in nobis, Idem docet Paulus Roma. 12. Exhibete corpora uestra, hostiam uiuentem, sanctam, cultum rationalem. Significat autē cultus rationalis, cultum in quo Deus intelligitur, mente apprehenditur, ut sit in motibus timoris, & fiducia erga Deum. Opponitur igitur non solum cultui Leuitico, in quo pecudes mactabantur, sed etiam cultui, in quo fingitur opus ex opere operato offerri. Idem docet Epistola ad Ebreos Cap. 13. Per ipsum offeramus hostiam laudis semper Deo, & addit interpretationem, id est, fructum labiorum consentientium nomini eius. Iubet offerre laudes, hoc est, inuocationem, gratiarū actionem, confessionem & similia. Hæc ualent non ex opere operato, sed propter fidē, Id monet particula, per ipsum offeramus, hoc est, fide in Christum.

In summa cultus noui testamenti est spiritualis, hoc est, est iustitia fidei in corde, & fructu fidei. Ideoque abrogat Leuiticos cultus. Et Christus ait Iohan. 4. Veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & ueritate. Nam & pater tales querit, qui adorent eum. Deus est spiritus, & eos qui adorant eum, in spiritu & ueritate oportet adorare. Hæc sententia clare damnat opiniones de sacrificijs quæ fingunt ex opere operato ualere, Et docet, quod oporteat spiritu, id est, motibus cordis, & fide adorare. Ideo & Prophetæ damnant in ueteri testamento opinionem populi de opere operato, & docent iustitiam, & sacrificia spiritus, Ieremias. 7. Non sum locutus cum Patribus uestris, & non præcepi eis in die qua eduxi eos de terra Aegypti de holocaustis & uictimis, Sed hoc uerbum præcepi eis dicens, Audite uocem meam, & ero uobis Deus &c. Quomodo existis memus Iudæos hanc contionem excepisse, quæ uidetur palam pugnare cum Moyse. Constabat enim Deum præcepisse Patribus de holocaustis ac uictimis, sed Ieremias opinionem de sacrificijs damnat, hanc non tradiderat Deus, uidelicet quod illi cultus ex opere operato placarent eum. Addit autem de fide, quod hoc præceperit Deus, audite me, hoc est, credite mihi, quod ego sim Deus uester, quod uelim sic innotescere, cum misereor & adiuuo, nec habeam opus uestris uictimis, confidite, quod ego uelim esse Deus, iustificator, saluator, non propter opera, sed propter uerbum & promissionem meam, a me uere & ex corde petite, & expectate auxilium.

Damnat opinionem de opere operato & Psalm. 49. Qui respiciat uictimam, requirit inuocationem. Nunquid manducabo carnes taurorum &c. Inuoca me in die tribulationis tuæ, & eripiam te, & honorificabis me. Testatur hanc esse ueram λατρεία, hunc esse uerum honorem, si ex corde inuocemus ipsum. Item Psalm. 39. Sacrificium & oblationem noluisti, Aures autem aperuisti mihi, id est, uerbum mihi proposuisti, quod audirem, & requiris, ut credam uerbo tuo, & promissionibus tuis, quod

ps. 50.

ps. 2.

ps. 115.

malachis

uere uelis misereri, opitulari &c. Item Psalm. 50. Holocaustis nō delectaberis. Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicias, Item Psal. 4. Sacrificate sacrificium iustitiæ, & sperate in Domino. Iubet sperare, & dicit id esse iustum sacrificium, significans cætera sacrificia non esse uera, & iusta sacrificia. Et Psal. 115. Sacrificabo hostiam laudis, & nomen Domini inuocabo. Vocat inuocationem hostiam laudis, Sed plena est scriptura talibus testimonijs quæ docent, q̄ sacrificia ex opere operato non reconcilient Deum, Ideoq̄ in nouo testamento abrogatis cultibus Leuiticis docet fore, ut noua & munda sacrificia fiant, uidelicet, fides, inuocatio, gratiarum actio, confessio, & prædicatio Euangelij, afflictiones propter Euangelium, & similia.

Et de his sacrificijs loquitur Malachias. Ab ortu solis usq̄ ad occasum, magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco incensum offertur nomini meo, & oblatio munda. Hunc locū detorquet aduersarij ad Missam, & allegant autoritatem Patrū. Facilis est autem responsio, q̄ ut maxime loqueretur de Missa, nō sequatur, Missam ex opere operato iustificare, aut applicatā alijs mereri remissionem peccatorum &c. Nihil horum dicit Prophetæ, quæ Monachi & Sophistæ, impudenter affingunt.

Cæterum ipsa Prophetæ uerba offerunt sententiam. Primū enim hoc proponunt, magnum fore nomen Domini, Id fit per prædicationem Euangelij. Per hanc enim innotescit nomē Christi, & misericordia patris in Christo promissa cognoscitur. Prædicatio Euangelij parit fidem in his, qui recipiunt Euangelium, Hi inuocant Deum, hi agunt deo gratias, hi tolerant afflictiones in confessione, hi bene operantur propter gloriam Christi. Ita fit magnum nomen Domini in gentibus. Incensum igitur & oblatio munda, significant non ceremoniam ex opere operato, sed omnia illa sacrificia, per quæ fit magnum nomen Domini, scilicet fidem, inuocationem, prædicationem Euangelij, confessionē &c.
Et facile

Et facile patimur, si quis hic uelit complecti ceremoniam, modo neque intelligat solam ceremoniam, neque doceat ceremoniam ex opere operato prodesse. Sicut enim inter sacrificia laudis, hoc est, inter laudes dei complectimur prædicationem uerbi, ita laus esse potest, seu gratiarum actio, ipsa sumptio cœnæ domini, sed non ex opere operato iustificans, aut applicanda alijs, ut mereatur eis remissionem peccatorum. Sed paulo post exponemus, quomodo & ceremonia sacrificium sit. Verum quia Malachias de omnibus cultibus noui testamenti, non solum de cœna domini loquitur, item quia non patrocínatur Pharisaicæ opinioni, de opere operato, ideo nihil contra nos facit, sed magis adiuuat nos, Requirit enim cultus cordis, per quos uere fit magnum nomen domini.

Citatur ex Malachia & alius locus. Et purgabit filios Leui, et colabit eos quasi aurum, & quasi argentum, & erunt domino offerentes sacrificia in iustitia. Hic locus aperte requirit sacrificia iustorum, quare non patrocínatur opinioni de opere operato. Sunt autem sacrificia filiorum Leui, hoc est docentium in nouo testamento, prædicationis euangelij, & boni fructus prædicationis, sicut Paulus ait, Roma. 15. Sacrificio euangelium dei, ut oblatio gentium fiat accepta, sanctificata spiritu sancto, id est, ut gentes fiant hostiæ, acceptæ deo per fidem &c. Nam illa mactatio in lege, significabat, & mortem Christi, & prædicationem euangelij, quæ hanc uetustatem carnis mortificari oportet, & inchoari nouam, & æternam uitam in nobis. Sed aduersarij ubique sacrificij nomen ad solam ceremoniam detorquent, prædicationem euangelij, fidem, inuocationem, & similia omittunt, cum ceremonia propter hæc instituta sit. Et nouum testamentum debeat habere sacrificia cordis, non ceremonialia pro peccatis facienda, more Leuitici sacerdotij.

Allegant & iuge sacrificium, quod sicut in lege fuit iuge sacrificium, ita Missa debeat esse iuge sacrificium noui testamenti. Bene cum aduersarijs agitur, si patimur nos uinci allegorij. Constat

Roma. 15

autem quod allegorie non pariunt firmas probationes. Quamquam nos quidem facile patimur Missam, intelligi iuge sacrificium, modo ut tota Missa intelligatur, hoc est ceremonia cum predicatio-
ne euangelij, fide, inuocatione, & gratiarum actione. Nam hæc simul coniuncta, sunt iuge sacrificium noui testamenti, quia cere-
monia propter hæc instituta est, nec ab his diuellenda est, ideo Paulus ait, Quoties comedetis panem hunc, et poculum domini bibetis, annunciate mortem domini. Illud uero nullo modo se-
quitur ex hoc typo Leuitico, quod ceremonia sit opus ex opere ope-
rato iustificans, aut applicandum pro alijs, ut mereatur eis remis-
sionem peccatorum &c.

Et typus apte pingit non ceremoniam solam, sed etiam præ-
dicationem euangelij. In Num. Ca. 28. Tres ponuntur partes
illius quotidiani sacrificij, crematio agni, libatio, & oblatio simili-
læ. Lex habebat picturas seu umbras rerum futurarum. Ideo in hoc
spectaculo Christus, & totus cultus noui testamēti pingitur. Cre-
matio agni significat mortem Christi. Libatio significat ubique in
toto mundo credentes illius agni sanguine aspergi per euangelij
prædicationem, hoc est, sanctificari, sicut Petrus loquitur. In san-
ctificationem spiritus, in obedientiam, & asperisionem sanguinis
Iesu Christi. Oblatio similæ, significat fidem, inuocationem, &
gratiarum actionem in cordibus. Ut igitur in ueteri testamento
umbra cernitur, ita in nouo res significata quærenda est, non alius
typus tanquam ad sacrificium sufficiens. Quare etiam si ceremo-
nia est memoriale mortis Christi, tamen sola non est iuge sacrifi-
cium, sed ipsa memoria est iuge sacrificium, hoc est, prædicatione, et
fides, quæ uere credit deum morte Christi reconciliatum esse. Re-
quiritur libatio, hoc est effectus prædicationis, ut per euangelij
aspergi sanguine Christi, sanctificemur, mortificati, ac uiuificati.
Requiruntur & oblationes, hoc est, gratiarum actiones, confessi-
ones & afflictiones. Sic abiecta Pharisaica opinione de opere ope-
rato intelligamus significari cultum spirituales, et iuge sacrificij

Numeri. 28.

Crematio igni
libatio s^r

oblatio

cordis, quia in nouo testamento corpus bonorum, hoc est, spiritus sanctus, mortificatio & uiuificatio, requiri debent. Ex his satis apparet typum de iugi sacrificio nihil contra nos facere, sed magis pro nobis, quia nos omnes partes significatas iugi sacrificio requirimus. Aduersarij falso somniant solam ceremoniam significari, non etiam praedicationem euangelij, mortificationem & uiuificationem cordis &c.

Nunc igitur boni uiri facile iudicare poterunt, falsissimam hanc criminationem esse, quae iuge sacrificium aboleamus. Res ostendit qui sint Antiochi illi, qui regnum tenent in ecclesia, qui praetextu religionis trahunt ad se regnum mundi, & abiecta cura religionis & docendi euangelij, dominantur, belligerantur uelut reges mundi, qui novos cultus instituerunt in ecclesia. Nam aduersarij in Missa solam retinent ceremoniam, eamque conferunt publice ad sacrilegum quaestum. Postea fingunt hoc opus applicatum pro alijs, mereri eis gratiam, & omnia bona. In concionibus non docent euangelium, non consolantur conscientias, non ostendunt gratis remitti peccata propter Christum, sed proponunt cultus sanctorum, satisfactiones humanas, traditiones humanas, per has affirmant homines coram deo iustificari. Et harum quaedam cum sint manifeste impiae, tamen uideantur defenduntur. Si qui concionatores uolunt perhiberi doctiores, tradunt quaestiones Philosophicas, quas neque populus, neque ipsi qui proponunt, intelligunt. Postremo qui sunt tolerabiliores, legere docent, de iustitia fidei nihil dicunt. Aduersarij in confutatione miras tragedias agunt de desolatione templorum, quae uidelicet stent inornatae arae sine candelis, sine statujs. Has nugas iudicant esse ornatum ecclesiarum. Longe aliam desolationem significat Daniel, uidelicet ignorantiam euangelij. Nam populus obrutus multitudine & uarietate traditionum atque opinionum, nullo modo potuit complecti summam doctrinae Christianae. Quis enim unquam de populo intellexit doctrinam de poenitentia, quam aduersarij tradiderunt. Et hic praecipuus locus est doctrinae Christianae. Vexa

DE SACRIFICIO.

bantur conscientiae enumeratione delictorum & satisfactionibus. De fide, qua gratis consequimur remissionem peccatorum nulla prorsus fiebat ab aduersarijs mentio, de exercitijs fidei luctantis cum desperatione, de gratuita remissione peccatorum propter Christum omnes libri, omnes conciones aduersariorum mutae erant. Ad haec accessit horribilis prophanatio Missarum, & alij multi impij cultus in templis. Haec est desolatio, quam Daniel describit.

Econtra dei beneficio apud nos seruiunt ministerio uerbi sacerdotes, docent euangelium de beneficijs Christi, ostendunt remissionem peccatorum gratis contingere propter Christum. Haec doctrina affert firmam consolationem conscientijs. Additur & doctrina bonorum operum quae deus praecipit. Dicitur de dignitate atque usu sacramentorum. Quod si iuge sacrificium esset usus sacramenti, tamen nos magis retineremus, quam aduersarij, quia apud illos sacerdotes mercede conducti utuntur sacramento. Apud nos crebrior & religiosior usus est. Nam populus utitur, sed prius institutus, atque exploratus. Docentur enim homines de uero usu sacramenti, quod ad hoc institutum sit, ut sit sigillum, & testimonium gratuite remissionis peccatorum. Ideoque debeat pauidas conscientias admonere, ut uere statuunt & credant sibi gratis remitti peccata. Cum igitur & praedicationem euangelij, & legitimum usum sacramentorum retineamus, manet apud nos iuge sacrificium. Et si de externa specie dicendum est, frequentia in templis apud nos maior est, quam apud aduersarios. Tenentur enim auditoria utilibus & perspicuis concionibus. Verum aduersariorum doctrinam nunquam neque populus, neque doctores intellexerunt. Et uerus ornatus est ecclesiarum, doctrina pia, utilis, & perspicua, usus pius sacramentorum, oratio ardens, & similia. Candelae, uasa aurea, & similes ornatus decent, sed non sunt proprius ornatus ecclesiae. Quod si aduersarij in talibus rebus collocant cultus, non in praedicatione euangelij, in fide, in certaminibus fidei, sunt in istis numerandi, quos Daniel describit colere deum suum auro & argento.

Ornatus ecclesiarum
suarum

Allegant & ex Epistola ad Ebreos, Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus, constituitur in his que sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis. Hinc ratio cinantur, cum in nouo testamento sint Pōtifices & Sacerdotes, sequitur q̄ sit & sacrificium aliquod pro peccatis. Hic locus uel maxime mouet indoctos, præsertim cum illa pompa sacerdotij & sacrificiorum ueteris testamenti offunditur oculis. Hæc similitudo decipit imperitos, ut iudicent oportere ad eundem modum apud nos existere aliquod ceremoniale sacrificium applicandum pro peccatis aliorum, sicut in ueteri testamento. Neq̄ aliud est ille cultus Missarum, & reliqua politia Papæ, quam καποζηλία Leuiticæ politicæ male intellectæ.

Et cum sententiâ nostrâ habeat præcipua testimonia in Epistola ad Ebreos, tamē aduersarij locos ex illa Epistola truncatos contra nos detorquent, ut in hoc ipso loco, ubi dicitur Pontificē constitui, ut offerat sacrificia pro peccatis, Scriptura ipsa statim attexit Christum Pontificem. Verba præcedentiâ de Leuitico sacerdotio loquuntur, & significant Leuiticum Pontificatū fuisse imaginem Pōtificatus Christi. Nam sacrificia Leuitica pro peccatis, non merebātur remissionem peccatorum coram Deo, tantum erant imago sacrificij Christi, quod unum futurum erat propitiatorium sacrificium, ut supra diximus. Itaq̄ Epistola magna ex parte consumitur in hoc loco, q̄ uetus Pontificatus, & uetera sacrificia non fuerint ad hoc instituta, ut mererentur remissionem peccatorum coram Deo, seu reconciliationem, sed tantū ad significandum futurum sacrificium, unius Christi. Oportuit enim sanctos in ueteri testamento iustificari fide, ex promissione remissionis peccatorum, donandę propter Christum, sicut & sancti in nouo testamento iustificantur. Omnes sanctos ab initio mundi sentire oportuit, hostiam & satisfactionem fore pro peccato, Christū qui promissus erat, sicut Esaias docet Cap. 53. Cū posuerit animam suam hostiam pro peccato &c. Cum igitur in ueteri testam

Leuiticum sacerdotium

Esaias. 53.

*Christi unicum
sacrificium*

mento sacrificia non mererentur reconciliationem, nisi similitudine quadam. Merebantur enim reconciliationem politicā, sed significarent uenturum sacrificium, Sequitur unicum esse sacrificium Christi, applicatum pro aliorum peccatis. Nullum igitur reliquū est in nouo testamento sacrificium applicandū pro peccatis aliorum, præter unum Christi sacrificium in cruce.

Tota uia errant qui fingunt sacrificia Leuitica coram Deo meruisse remissionem peccatorum, Et hoc exemplo sacrificia applicanda pro alijs in nouo testamento requirunt, præter mortem Christi. Hæc imaginatio simpliciter obruit meritum passionis Christi, & iustitiam fidei, & corrumpit ueteris & noui testamenti doctrinā, & pro Christo alios mediatores & propitiatores nobis efficit Pontifices & sacrificulos, qui quotidie uendunt operā suam in templis.

Quare si quis ita argumentatur, oportere in nouo testamento Pontificem esse qui pro peccatis offerat, tantum de Christo concedendum est. Et hanc solutionem confirmat tota Epistola ad Ebreos. Et id prorsus esset alios mediatores constituere præter Christum, si aliam satisfactionem applicandam pro peccatis aliorum & reconciliantem DEVM, præter mortem CHRISTI requireremus. Deinde quia sacerdotium noui testamenti est ministerium spiritus, ut docet Paulus. 2. Corinth. 3. Ideo unicum habet sacrificium Christi satisfactorium & applicatum pro peccatis aliorum. Cæterum nulla habet sacrificia similia Leuiticis, quæ ex opere operato applicari pro alijs possint, sed exhibet alijs Euangelium, & Sacramenta, ut per hæc cōcipiant fidē, & spiritum sanctum, & mortificentur, & uiuificentur, quia ministerium spiritus, pugnat cū applicatione operis operati. Est enim ministerium spiritus, per quod spiritus sanctus efficax est in cordibus, quare habet tale ministerium, quod ita prodest alijs, cum in eis efficax est, cum regenerat & uiuificat eos. Id non fit applicatione alieni operis, pro alijs ex opere operato.

2. Corin. 3.

Ostendimus rationem, quare Missa non iustificet ex opere operato, nec applicata pro alijs mereatur eis remissionem, quia utrunq; pugnat cum iustitia fidei. Impossibile est enim remissionem peccatorum cōtingere, uinci terrores peccati & mortis, ullo opere, aut ulla re, nisi fide in Christum, iuxta illud, Iustificati ex fide pacem habemus. Ad hæc ostendimus scripturas quæ contra nos citantur minime patrocinarî impiæ opinionî aduersariorum de opere operato. Idc; iudicare omnes boni uiri apud omnes gentes possunt. Quare repudiâdus est error Thomæ, qui scripsit corpus Domini semel oblatum in cruce, pro debito originali, iugiter offerri pro quotidianis delictis in altari, ut habeat in hoc Ecclesia munus ad placandum sibi Deum. Repudiandi sunt & reliqui communes errores, q; Missa conferat gratiam ex opere operato facienti. Item q; applicata pro alijs etiam iniustis non ponētibus obicem, mereatur eis remissionem peccatorum culpæ & pœnæ. Hæc omnia falsa, & impia sunt, nuper ab indoctis Monachis cōficta & obruunt gloriam passionis CHRISTI, & iustitiam fidei.

Et ex his erroribus infiniti alij nati sunt, quantum Missæ ualeant applicatæ simul pro multis, quantum ualeant singulæ pro singulis. Sophistæ habent descriptos gradus meritorum, sicut argentarij gradus ponderum in auro aut argento. Deinde uendunt Missam, tanquam precium ad impetrandum quod quisq; expetit, Mercatoribus ut foelix sit negociatio, uenatoribus, ut foelix sit uenatio. Et alia infinita. Postremo transferunt eam & ad mortuos, liberât animas applicatione sacramēti, a pœnis purgatorij, cum sine fide nec uiuis Missa proffit. Neq; ex scripturis aduersarij afferre, uel unam syllabam possunt ad defensionem istarū fabularū, quas in Ecclesia magna autoritate docent, Neq; Ecclesie ueteris, neq; Patrum testimonia habent.

missæ uenduntur